

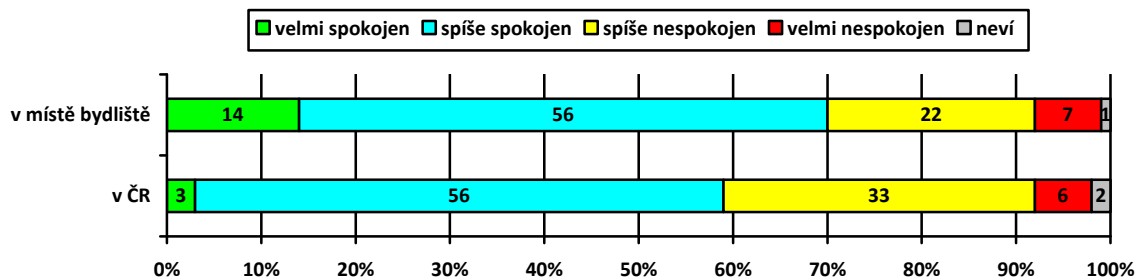
Občané o stavu životního prostředí – květen 2011

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2011, v11-05
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	3. – 10. 5. 2011
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1115
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	OE.3, OE.27, OE.32, OE.33
Zveřejněno dne:	24. června 2011
Zpracoval:	Jan Červenka

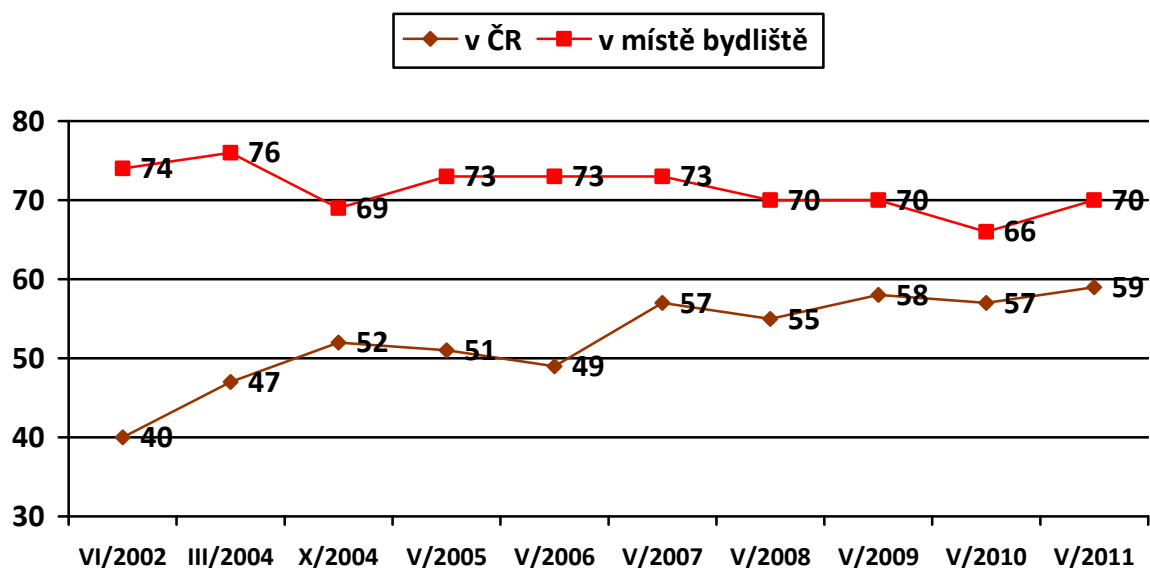
V rámci květnového šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., zabývalo problematikou životního prostředí. Respondenti byli dotazováni na to, jak jsou spokojeni či nespokojeni se stavem životního prostředí v České republice a v místě svého bydliště, kde kromě celkového stavu hodnotili i některé dílčí aspekty, jako čistotu okolní přírody, dostupnost volné přírody, čistotu ovzduší, čistotu povrchových vod, kvalitu pitné vody, úroveň hluku nebo hustotu silničního provozu. Kromě toho šetření zjišťovalo, zda se lidé zajímají o informace o stavu životního prostředí a zda těchto informací mají dostatek či nedostatek.

Graf 1: Hodnocení stavu životního prostředí v ČR a v místě bydliště (%)¹

¹ Znění otázky: „Jak jste spokojen s životním prostředím v naší republice celkově a ve vašem bydlišti?“

Graf 2: Spokojenost s životním prostředím v ČR a v místě bydliště (%)

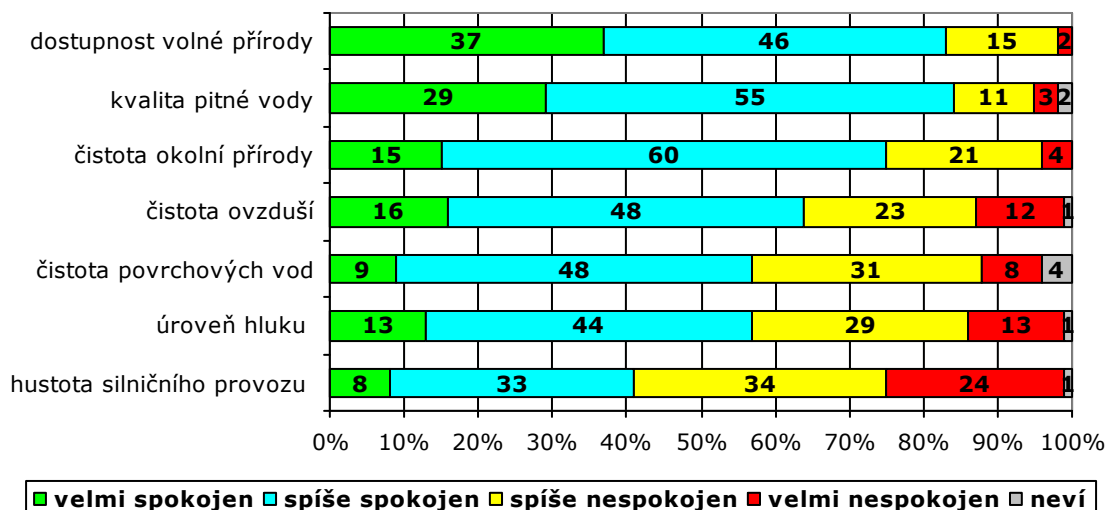
Pozn.: Součet podílů „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „spíše nespokojen“, „velmi nespokojen“ a „neví“.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, většina obyvatel ČR je se stavem životního prostředí spokojena jak v místě, kde žije, tak i v zemi jako celku. Životní prostředí v místě svého bydliště vnímá sedm z deseti (70 %) Čechů příznivě, když 14 % z nich je s ním „velmi spokojeno“ a 56 % „spíše spokojeno“. Opačné hodnocení vyjádřila o málo více než čtvrtina (29 %) lidí, z nichž 22 % je podle vlastních slov s životním prostředím v místě vlastního bydliště „spíše nespokojeno“ a 7 % pak dokonce „velmi nespokojeno“. Už celkem tradičně horší než hodnocení životního prostředí v místě vlastního bydliště je mínění o životním prostředí v České republice jako celku. Přesto i zde spokojenost vyjadřuje zřetelná, třípětinová většina (59 %) občanů, mezi kterými je 56 % „spíše spokojených“ a 3 % „velmi spokojených“. Opačný názor v šetření vyjádřilo 39 % dotázaných, z toho 33 % je „spíše nespokojeno“ a 6 % „velmi nespokojeno“. Z údajů zachycených v grafu 2 je zřejmé, že v průběhu posledního desetiletí se hodnocení stavu životního prostředí v ČR zřetelně zlepšilo a výrazně se přiblížilo zatím vždy podstatně lepšímu hodnocení stavu životního prostředí na lokální úrovni, které se poměrně stabilně pohybuje na hladině okolo 70 % spokojených. V porovnání s loňskem mírně (o čtyři procentní body) vzrostla spokojenost se stavem životního prostředí v místě bydliště, čímž se ovšem tento podíl pouze vrátil na úroveň z let 2008-2009, přičemž od října 2004 nebyl v tomto ohledu zaznamenán žádný výsledek, který by se od toho aktuálního statisticky významně lišil. Hodnocení stavu životního prostředí v ČR jako celku se od roku 2007 statisticky významně nemění, přesto však je aktuální výsledek dosavadním historickým maximem.

Pokud jde o hodnocení stavu životního prostředí v místě bydliště, kromě celkového pohledu na něj šetření podrobněji zjišťovalo i názory na některé jeho dílčí aspekty.²

² Znění otázky: „Nakolik jste v místě Vašeho bydliště spokojen či nespokojen s a) s čistotou okolní přírody, b) s dostupností volné přírody, c) s čistotou ovzduší, d) s čistotou povrchových vod, e) s kvalitou pitné vody, f) s úrovní hluku, g) s hustotou silničního provozu?“

Graf 3: Spokojenost s vybranými oblastmi životního prostředí v bydlišti (%)

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 3, s výjimkou jediné položky – hustoty silničního provozu – ve všech zkoumaných aspektech životního prostředí v místě bydliště převažuje spokojenost. Nejlépe hodnocenými oblastmi v tomto směru jsou dostupnost volné přírody (83 % spokojených, z toho 37 % „velmi“, proti 17 % nespokojených) a kvalita pitné vody (84 % spokojeno, z toho 29 % „velmi“, 14 % nespokojeno). Tři čtvrtiny (75 %) lidí hodnotí pozitivně čistotu okolní přírody, bezmála dvě třetiny (64 %) jsou spokojeny s čistotou ovzduší a necelé tři pětiny (shodně 57 %) vnímají jako dobrou čistotu povrchových vod a úroveň hluku v prostředí, kde bydlí. V případě hustoty silničního provozu, jak bylo poznamenáno výše, spokojení tvořili asi dvoupětinovou (41 %) menšinu, zatímco nespokojenost v tomto ohledu vyjádřily bezmála tři pětiny (58 %) občanů, když přitom prakticky čtvrtina z nich (24 %) je podle vlastních slov „velmi nespokojena“.

Tabulka 1: Hodnocení ekologické situace v ČR – časové srovnání (v %)

	2004 březen +/-	2005 květen +/-	2006 květen +/-	2007 květen +/-	2008 květen +/-	2009 květen +/-	2011 květen +/-
hustota silničního provozu					29/70	32/67	41/58
úroveň hluku	61/35	60/38	59/40	59/40	49/50	51/49	57/42
čistota povrchových vod	51/38	54/36	56/36	53/37	54/35	56/37	57/39
čistota ovzduší	68/32	69/30	64/34	63/36	60/38	61/38	64/35
čistota okolní přírody	74/25	75/24	70/29	72/28	71/28	72/28	75/25
dostupnost volné přírody	86/14	88/11	86/14	85/15	87/12	84/15	83/17
kvalita pitné vody	72/25	70/25	72/23	75/22	73/23	78/18	84/14

Pozn. 1: Položky v tabulce jsou řazeny sestupně dle podílu negativních odpovědí tzn. „velmi špatná“ + „spíše špatná“ situace v roce 2011. Dopočet do 100 % v jednotlivých polích tvoří odpovědi „neví“.

Oproti situaci z května 2009, kdy proběhlo srovnatelné šetření naposledy, byl zaznamenán růst spokojenosti s hustotou silničního provozu o devět procentních bodů a s úrovní hluku o šest procentních bodů při devítibodovém, respektive sedmibodovém poklesu podílu nespokojených. O šest procentních bodů se zvýšila i spokojenost s kvalitou pitné vody.

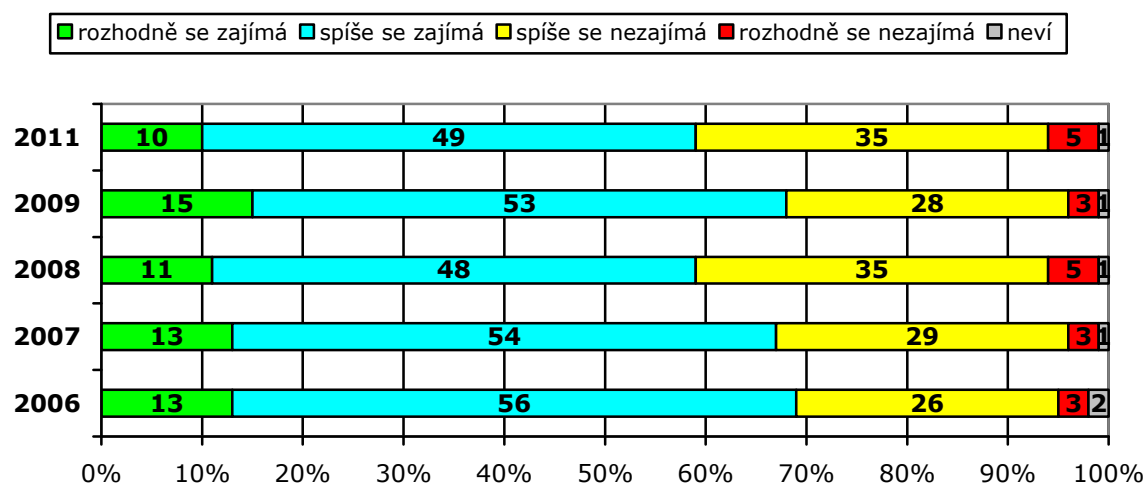

Podrobná analýza ukázala, že z regionálního hlediska výrazně kritičtějšími ke stavu životního prostředí v místě svého bydliště i celkově jsou obyvatelé Moravskoslezského kraje, naopak příznivěji situaci z obou úhlů hodnotí lidé z Vysočiny. Občané z Moravskoslezského kraje pak kritičtěji hodnotí i všechny dílčí aspekty životního prostředí v místě bydliště s výjimkou kvality pitné vody, kde se jejich hodnocení významně neodchyluje od průměru. Kromě toho stav životního prostředí na lokální úrovni lépe hodnotí i obyvatelé Královéhradeckého, Jihomoravského a Zlínského kraje, naopak relativně horší je toto hodnocení mezi dotázanými z Prahy. Pražané pak hůře hodnotí i většinu dílčích aspektů životního prostředí v místě bydliště s výjimkou kvality pitné vody, kterou naopak hodnotí poněkud příznivěji. Kromě již výše uvedeného s čistotou okolní přírody jsou více spokojeni lidé z kraje Jihočeského, Královéhradeckého, Zlínského a Vysočiny, méně spokojenými jsou obyvatelé Ústecka. S dostupností volné přírody jsou spokojenější lidé z jihu Čech i Moravy, Liberecka, Královéhradecka a Vysočiny, relativně vyšší nespokojenost zaznívala mezi dotázanými z Ústeckého kraje. Podobné to bylo i s čistotou ovzduší, s níž kromě výše zmíněných jsou relativně spokojenější i lidé na Zlínsku. S čistotou povrchových vod jsou více spokojeni občané na Královéhradecku. Kvalitu pitné vody ve větší míře kritizují lidé ze středních Čech. Úroveň hluku je hodnocena příznivěji lidmi ze Zlínského a z Pardubického kraje. Respondenti z Pardubicka hodnotí lépe i tamní hustotu silničního prostoru.

Z šetření dále vyplynulo, že lidé starší 60 let jsou více nespokojeni s úrovní hluku a hustotou silničního provozu. Všeobecně platí, že spokojenost s životním prostředím klesá spolu s hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti. Hodnocení stavu životního prostředí v místě bydliště se pak zhoršuje s narůstající velikostí sídla, kde člověk žije, což platí i pro většinu dílčích oblastí životního prostředí zařazených do výzkumu s výjimkou kvality pitné vody.

Kromě otázek zaměřených na samotný stav životního prostředí šetření zjišťovalo i to, nakolik se lidé cítí být o stavu životního prostředí informováni, respektive zda o něm mají dostatek či naopak nedostatek informací, a také to, jak se o takové informace sami zajímají.

Graf 4: Zájem o informace týkající se životního prostředí v ČR³

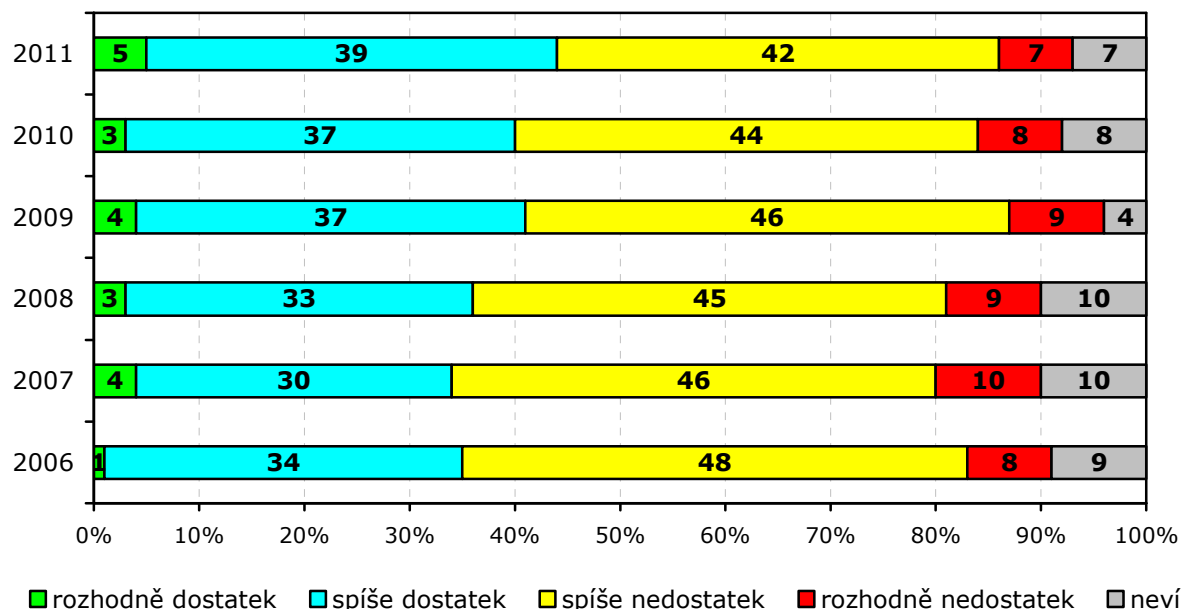

³ Znění otázky: „Zajímáte se o informace týkající se životního prostředí v České republice?“

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 4, zájem o informace o stavu životního prostředí v ČR mají podle vlastního vyjádření tři pětiny (59 %) občanů, v tom 10 % „rozhodně“ a 49 % „spíše“. 40 % Čechů se naopak o tyto informace podle svých slov nezajímá, když 35 % zvolilo variantu odpovědi „spíše se nezajímá“ a 5 % „rozhodně se nezajímá“. Oproti roku 2009, kdy byla tato otázka v květnovém výzkumu respondentům položena naposledy, se deklarovaný zájem o informace o stavu životního prostředí snížil o devět procentních bodů, čímž se ovšem pouze vrátil na úroveň zaznamenanou již v roce 2008.

Podrobnější analýza ukázala, že relativně vyšší zájem o informace o stavu životního prostředí v ČR mají lidé s maturitním či vysokoškolským vzděláním a s dobrou životní úrovní. Kromě toho se ukázalo, že lidé, kteří se „rozhodně zajímají“ o informace o stavu životního prostředí, jsou méně spokojeni s jeho stavem v ČR i v místě svého bydliště.

Graf 5: Hodnocení dostatku informací o stavu životního prostředí v ČR⁴

Pokud jde o hodnocení dostatku či nedostatku informací o stavu životního prostředí v ČR, mírně převažuje mínění, že informací je nedostatek, nad názorem opačným. To, že informace o stavu životního prostředí jsou dostačující, si myslí o málo více než dvě pětiny (44 %) občanů, v tom 5 % říká, že informací je „rozhodně dostatek“, a 39 % vidí „spíše dostatek“. Opačným způsobem se vyjádřila téměř polovina (49 %) oslovených, z nichž 42 % volilo variantu odpovědi „spíše nedostatek“ a 7 % „rozhodně nedostatek“. Oproti loňsku se podíl těch, kdo informace o stavu životního prostředí mají za dostatečné, mírně zvýšil (o čtyři procentní body) a v současnosti je nejvyšší za celou dobu srovnatelných sledování od roku 2006.

Diference ve výpovědích o dostatku či nedostatku informací se projevují podle vzdělání a životní úrovně. Lidé s maturitou a zejména vysokoškolsky

⁴ Znění otázky: „Máte dostatek či nedostatek informací o stavu životního prostředí v ČR?“ Varianty odpovědí: rozhodně dostatek, spíše dostatek, spíše nedostatek, rozhodně nedostatek.

vzdělání častěji deklarují dostatek informací. Rovněž obyvatelé s dobrou životní úrovní mluví ve větší míře o dostatku, naopak lidé se špatnou životní úrovní o nedostatku. O dostatku informací výrazně častěji také hovoří ti, kdo se podle vlastního vyjádření o tyto informace zajímají (56 % „dostatek“, 41 % „nedostatek“), než ti, kdo se o ně nezajímají (28 % : 62 %).